

ВІДГУК

офіційного опонента –

професора кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки та спортивно-оздоровчих технологій Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, доктора педагогічних наук, професора Ягупова Василя Васильовича на дисертацію Дімоглової Ольги Володимирівни на тему «Педагогічні умови формування професійного іміджу майбутніх суднових механіків морського транспорту», подану на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки

Дисертація Дімоглової Ольги присвячена актуальній темі, обґрунтування якої має важливе теоретичне і практичне значення як для професійної педагогіки загалом, так і для формування професійного іміджу майбутніх суднових механіків морського транспорту, оскільки динаміка євроінтеграційних процесів та збільшення зарубіжних контактів України з морськими державами світу підвищують необхідність до особистісно-професійної підготовки фахівців морського транспорту.

Сьогодні, велика кількість саме українських моряків займають посади командного складу на судах найбільших судноплавних компаній світу. Водночас незмінним є те, що у даній галузі залишається відкритим питання щодо конкуренції серед членів екіпажу, зокрема багатонаціонального, тому іміджоспрямована підготовка майбутніх суднових механіків є значущим аспектом, тим самим і для підтримання статусу України, насамперед, як морської держави.

Судновий механік повинен бути освіченою, висококультурною особистістю, компетентно володіти професійними знаннями та вміннями, особливо у судновій енергетиці. Попри низку наукових праць, присвячених проблемі професійної підготовки моряків, зокрема і суднових механіків, на сьогоднішній день відсутня ефективна система формування професійного іміджу

майбутніх суднових механіків у процесі їх фахової підготовки у закладах вищої морської освіти.

Наявні протиріччя між підвищеними вимогами Міжнародної морської організації (ІМО) до професійної підготовки фахівців морського транспорту і недостатнім рівнем сформованості професійного іміджу вітчизняних моряків; змістом до підготовки конкурентоздатних суднових механіків і недостатнім навчально-методичним розробленням цього напрямку у вітчизняних закладах вищої морської освіти; фаховою діяльністю суднових механіків у багатонаціональних екіпажах морського транспорту і недостатньою обґрунтованістю педагогічних умов формування професійного іміджу майбутніх суднових механіків.

З огляду на те, що в умовах воєнного стану в Україні, судноплавство стало ключовим моментом для підтримки економіки України, тому актуальність поданої дисертації на здобуття ступеня доктора філософії не викликає сумніву.

Наукова новизна дослідження характеризується тим, що дисертація є одним із перших наукових досліджень щодо формування професійного іміджу майбутнього морського спеціаліста, особливо майбутніх суднових механіків морського транспорту. В результаті проведеного дослідження сформульовано нові пропозиції щодо вдосконалення професійної підготовки майбутніх суднових механіків у закладах вищої морської освіти.

Мета та завдання дисертаційного дослідження сформульовані зрозуміло та послідовно. Об'єкт і предмет дисертаційного дослідження визначені у відповідності з вимогами МОН України та дозволяють всебічно проаналізувати сформульоване наукове завдання. Структура дисертації Дімоглової О.В. логічно витікає з поставлених дослідницьких завдань, об'єкта і предмета дослідження.

Не можна не звернути увагу на значення дисертаційного дослідження, зважаючи на його новизну. Новизна роботи виявляється в обґрунтуванні педагогічних умов формування професійного іміджу майбутніх суднових механіків морського транспорту. Серед яких: цілеспрямоване мотивування здобувачів освіти до формування **свого** професійного іміджу; педагогічне моделювання формування професійного іміджу майбутніх суднових механіків

морського транспорту **в процесі професійної підготовки**; доповнення змісту навчальних дисциплін **таким контекстом, що** забезпечує формування професійного іміджу майбутніх суднових механіків згідно з Конвенцією ПДНВ; застосування коуч-технологій для формування професійного іміджу суднового механіка морського транспорту в інноваційно-освітньому середовищі (підрозділ 2.2; С. 96- 129).

Також дисертанткою уперше спроектовано модель формування професійного іміджу майбутніх суднових механіків морського транспорту, що структурує взаємопов'язані блоки (методологічний, суб'єкт-суб'єктний, змістовний, діяльнісний, діагностувально-результативний), виконує інформаційно-прогностичну функцію і визначає педагогічні підходи до підвищення якості професійної підготовки суднових механіків та їхньої подальшої роботи на суднах з багатонаціональним екіпажем. (підрозділ 2.3; С.129- 139).

Істотне значення для повного та всебічного розкриття теми дослідження має вдосконалення: розкриття сутності поняття «професійний імідж суднового механіка» (мотиваційно-цільовий, рефлексивний, змістовний, комунікативно-діяльнісний компоненти) і критеріального підходу (професійно-мотиваційний, когнітивний, операційний та іміджево-поведінковий) шляхом наповнення їх відповідним змістом, визначення показників критеріїв діагностування сформованості професійного іміджу майбутніх суднових механіків та охарактеризованості його рівнів сформованості (низький, середній, високий).

Набули подальшого розвитку й методичні аспекти іміджоспрямованої підготовки майбутніх суднових механіків морського транспорту у закладі морської освіти. З цією метою автором розроблено досить цікавий, на наш погляд, спеціальний курс «Основи професійного іміджу суднових механіків морського транспорту», що розширило їх професійні знання та вміння.

Відзначимо цілковито очевидну практичну цінність дисертації Дімоглової О.В., що полягає в розробленні змісту, форм і методів формування професійного іміджу майбутніх суднових механіків.

Автором було підготовлено та впроваджено в освітній процес для формування професійного іміджу майбутніх суднових механіків методичку, що включає: введення розділу «Вступ до спеціальності «Управління судновими системами і комплексами» в робочу програму навчальної дисципліни «Морська інженерна практика» (ОК27) на другому курсі; в робочій програмі навчальної дисципліни «Устрій судна та морехідні якості» (ОК 41) змінено Тему 1 «Особливості професії суднового механіка, його роль на судні, визначення професійного іміджу даної професії. Історія та тенденції у суднобудівництві та судноплавстві». Також було доповнено Тему «Особистість та її значення при управлінні персоналом на судні» підтемою «Формування професійного іміджу суднового механіка» в робочій програмі «Організація колективної діяльності та лідерство»; тести для діагностування знань з безпеки життєдіяльності на судні та базових первинних професійних знань; презентацію англійською мовою щодо основних обов'язків усіх членів екіпажу машинного відділення судна «Top 21 Things Junior Engineer Should Learn on joining a Ship»; завдання для проведення круглих столів; розроблено план роботи наукових курсантських гуртків «Технологія зварювання», «Графічне моделювання», «Дослідження теплової напруженості ЦПГ»; завдання для дистанційного навчання з навчальної дисципліни «Технологія матеріалів та ремонт суднового обладнання»; завдання з англійської мови для курсантів після проведення відкритого практичного заняття на НТС «Новий Донбас»; вправи «Класифікація кар'єри», «Мій професійний портрет», «Картка здібностей. План розвитку Soft skills та Hard Skills»; завдання щодо обґрунтування теми випускної дипломної роботи курсантами; опитувальник для заповнення курсантами особистого резюме та підготовки до співбесіди при працевлаштуванні.

Результати дослідження впроваджено в освітній процес Дунайського інституту Національного університету «Одеська морська академія» (акт № 715 від 31.12.2021 р.), Державного університету інфраструктури та технологій (акт впровадження (протокол № 6 11.01.2022 р.), Одеського Національного Морського Університету (довідка впровадження (протокол № 7 від 06.06.2022

р.)), Ізмаїльського державного гуманітарного університету (довідка № 1-7/839 від 15.11.2021 р.).

Стверджуємо, що наукова новизна, теоретичні і практичні висновки є достовірними, що підтверджується у процесі наукового дослідження засобами різноманітних загальнометодологічних, загальнонаукових і специфічних методів, статистичними даними експерименту, узгодженістю з відповідними положеннями законодавчих і нормативних документів. Основні положення дисертації апробовано на міжнародних науково-практичних конференціях і достатньо висвітлено в наукових публікаціях дисертантки.

Висновки дисертації достатньо логічні, достовірні, науково обґрунтовані й відповідають поставленим завданням. Зміст, результати роботи, основні висновки відповідають і повністю відображають основні положення дисертації. Загалом позитивно оцінюючи наукове і практичне значення отриманих дисертанткою результатів, слід виділити низку дискусійних положень та зауважень до змісту дисертації, а також висловити окремі побажання:

1. У роботі дисертанткою недостатньо використано досвід українських вчених з теми дослідження, а також наукові доробки фахівців, які працюють у крьюінгових та судноплавних компаніях.

2. На нашу думку, дисертантці слід було б більше приділити увагу на формування професійного іміджу судових механіків в умовах воєнного стану та бойових дій на Україні, на специфіку такого підходу.

3. Дослідниця у наданій роботі занадто приділила увагу теоретичному аспекту формування професійного іміджу майбутнього судового механіка, але зв'язок з технологічною і плавальною практикою не прослідковується.

4. Робота значно виграла, якби авторка більш ретельно розкрила процес формування професійного іміджу для роботи майбутніх судномеханіків на судах сучасного покоління та перспективах кар'єрного зростання у екіпажах таких суден.

5. Як і будь-яке наукове дослідження, що має характер живого пошуку, дисертаційна робота здобувачки не позбавлена і стильових (с. 31; с. 37) та технічних (с. 17) огріхів.

Водночас, висловлені зауваження й побажання не зменшують науковий рівень дисертаційної роботи, яка є суттєвим внеском у формуванні професійного іміджу майбутніх суднових механіків морського транспорту. При аналізі дисертаційної роботи та наукових публікацій порушень академічної доброчесності не виявлено. Викладене дозволяє зробити висновок: дисертація за темою дослідження «Педагогічні умови формування професійного іміджу майбутніх суднових механіків морського транспорту» є завершеною науковою працею, відповідає спеціальності 011 Освітні педагогічні науки та вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 12.07.2019 р.) і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її авторка – Дімоглова Ольга Володимирівна – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні педагогічні науки.

Офіційний опонент:

професор кафедри фізичного виховання,
спеціальної фізичної підготовки та
спортивно-оздоровчих технологій
Національного університету оборони України
імені Івана Черняховського,
доктор педагогічних наук, професор

В.В. Ягупов